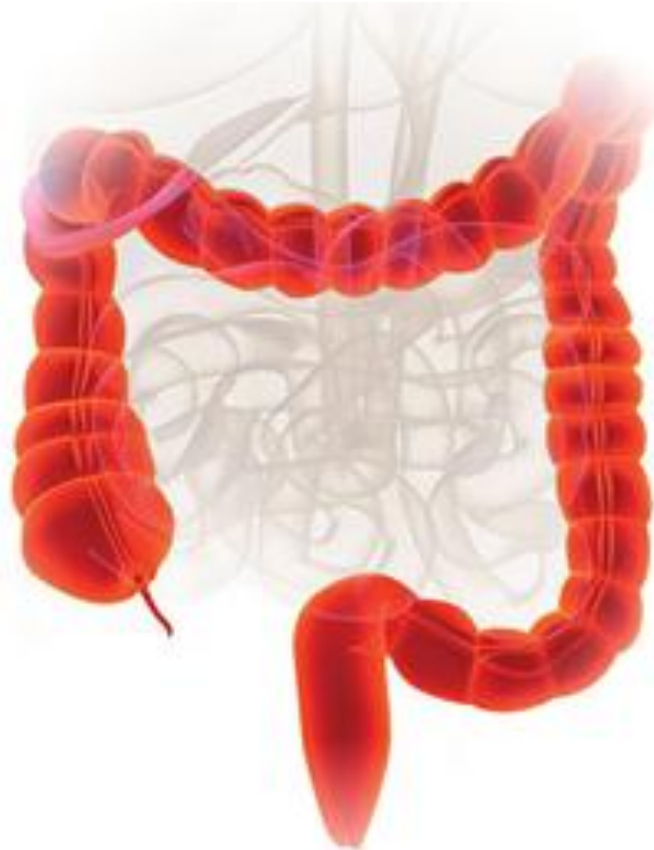

კოლორექტალური კიბო

განმრთელობის კვლევის კავშირი

ალმოაჩინე
დროულად

მსოფლიოში
მსხვილი ნაწლავის კიბო
სიხშირით მესამე
ადგილზეა, ხოლო კიბოსთან
ასოცირებული სიკვდილობის
მიზეზებს შორის მეორე
ადგილს იკავებს.

2018 წელს მსხვილი ნაწლავის კიბოს
1,8 მილიონი ახალი შემთხვევა
დაფიქსირდა, ხოლო ლეტალური
შემთხვევების რიცხვმა **862 000**
შეადგინა.

დაავადებათა კონტროლისა და
აგურგალუკობის ეროვნული ცენტრი

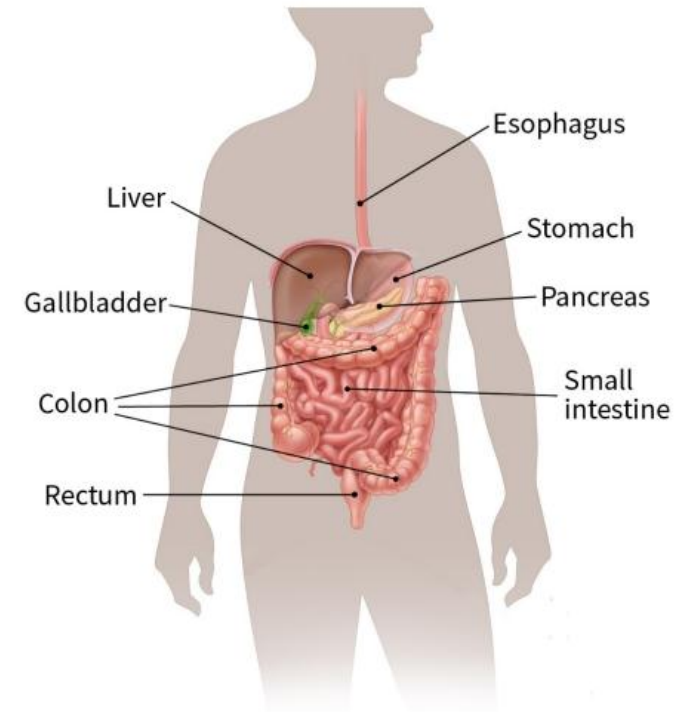

განხორციელების კვლევის კავშირი

რა არის კოლორექტალური კიბო?

- მსხვილი ნაწლავი
  - დაახლოებით 1.52 მეტრიანი კუნთოვანი მილი
  - მომწვლელი სისტემის ნაწილი
  - საკვებიდან იწოვს წყალს და მარილებს
  - წარმოქმნის ნარჩენ მასას
-
- სწორი ნაწლავი არის საჭმლის მომწვლელი სისტემის ბოლო 15 სანტიმეტრი

რა არის კოლორექტალური კიბო?

- კიბო არის უჯრედების ანომალური ზრდა
- კიბოს უჯრედებს აქვთ უნარი შეაღწიონ ნორმალურ ქსოვილში და მისი დაზიანება გამოიწვიონ
- კოლორექტალური კიბო იწყება მსხვილი ან სწორი ნაწლავიდან
- კოლორექტალური კიბოსთვის ხშირად გამოიყენება შესაბამისი აბრევიატურა-**CRC**

კოლორექტალური კიბოს გამომწვევი მიზეზები

- კოლორექტალური კიბოს მრავალი ფორმის გამომწვევი მიზეზი ამჟამად უცნობია
- ერთ-ერთი სავარაუდო მიზეზია ჩვენი უჯრედების გენეტიკურ მასალაში (დნმ) ცვლილებების დაწყება
- მრავალი ასეთი ცვლილება დნმ-ში ჩვენს ცხოვრების წესთანაა დაკავშირებული

კოლორექტალური კიბოს რისკ ფაქტორები

➤ ასაკი

კოლორექტალური კიბოს შემთხვევები ხშირია 50 წელზე მეტი ასაკის მქონე ინდივიდებში

➤ კვება

დიდი რაოდენობით წითელი ხორცი (საქონლის, ღორის, ცხვრის),
ძეხვეული

კოლორექტალური კიბოს რისკ ფაქტორები

➤ ფიზიკური აქტივობა
ნაკლები აქტივობა → ზრდის რისკს

➤ ჭარბწონიანობა
სიმსუქნე → ზრდის რისკს

➤ თამბაქო
მოწევა → ზრდის რისკს

➤ ალკოჰოლი
მოხმარება → ზრდის რისკს

➤ დიაბეტი
II ტიპის დიაბეტი → ზრდის რისკს

კოლორექტალური კიბოს მთავარი რისკ-ფაქტორები

- ინდივიდები კუჭ-ნაწლავის ანთებითი დაავადებებით, მაგალითად:
  - წყლულოვანი კოლიტი
  - კრონის დაავადება

- ინდივიდები, რომლებსაც ჩატარებული აქვთ რადიაციული თერაპია მენჯის ღრუს მიდამოში კიბოს სამკურნალოდ

გაღიზიანებული ნაწლავის სინდრომი არ არის კოლორექტალური კიბოს
განვითარების რისკ ფაქტორი

კოლორექტალური კიბოს მთავარი რისკ-ფაქტორები

- ინდივიდები ადენომატოზური პოლიპებით
- ინდივიდები, რომლებსაც ჰყავთ ადენომატოზური პოლიპების მქონე, თანდაყოლილი ოჯახური ადენომატოზური პოლიპოზით ან კოლორექტალური კიბოთი დაავადებული ოჯახის წევრები.
- ინდივიდები, რომლებსაც წარსულში ჰქონდათ კოლორექტალური კიბო (რისკი განსაკუთრებით მაღალია თუ დაავადება ადრეულ ასაკში განვითარდა)

რისკ-ფაქტორები - პოლიპები

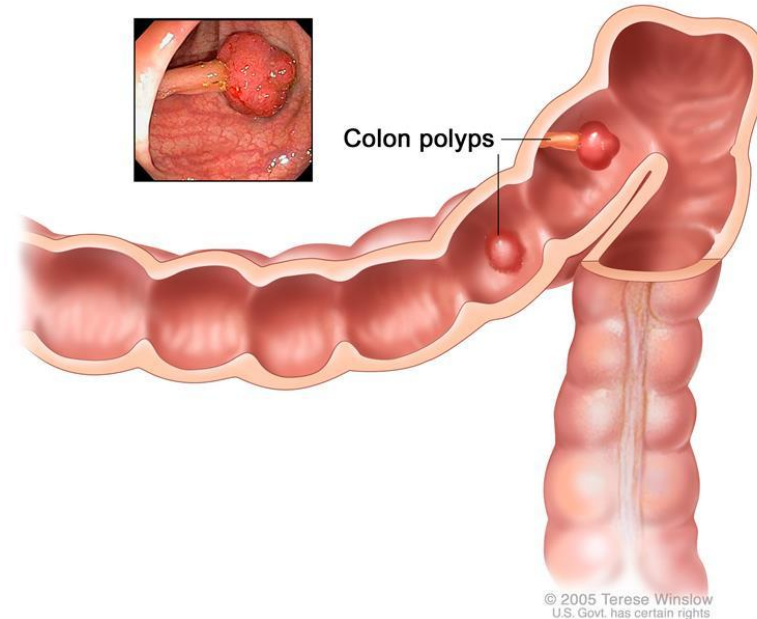
პოლიპი არის ქსოვილის ზრდა ორგანოს ამომფენ ნაწილში

არსებობს კოლორექტალური პოლიპის 2 ძირითადი ტიპი:

➤ ჰიპერპლაზური ალბათობა მცირეა, რომ იგი კიბოში გადაიზარდოს

➤ ადენომატოზური

კოლორექტალური კიბოს შემთხვევების ძირითადი ნაწილი სწორედ ადენომატოზური პოლიპების სახით იწყება („ადენომა“)

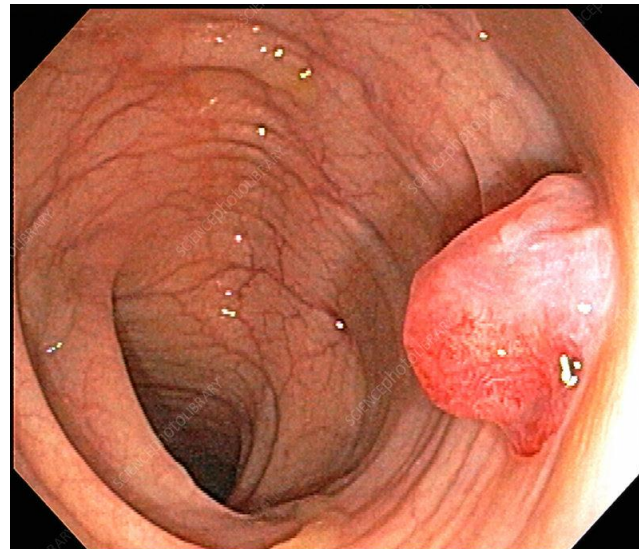
პოლიპები

კოლორექტალური კიბო შესაძლოა პოლიპისგან განვითარდეს

ნორმალური
მსხვილი ნაწლავი

ადენომა

კარცინომა

კოლორექტალური კიბოს პრევენცია

- კოლორექტალური კიბოს მრავალი შემთხვევის პრევენცია შესაძლებელია რეგულარული სკრინინგით

სკრინინგში იგულისხმება ტესტირება, რომლითაც აღმოჩნდება დაავადება სიმპტომების გარეშე მყოფ ინდივიდებში

რატომ არის სკრინინგი აუცილებელი?

- პოლიპების დროული აღმოჩენა და მოშორება მათი კიბოში გადაზრდამდე
- კოლორექტალური კიბოს დროული აღმოჩენა-როდესაც მისი ზომა ჯერ კიდევ მცირეა და არ არის გავრცელებული, მკურნალობა მეტად ეფექტურია

როგორ ტარდება კოლორექტალური კიბოს სკრინინგი

არსებობს კოლორექტალური კიბოს სკრინინგის 2 ტიპი:

1.

ვიზუალური გამოკვლევა: ტესტირება როგორც პოლიპების, ასევე კოლორექტალური კიბოს აღმოსაჩენად

2.

განავლის გამოკვლევა: ტესტირება, რომელიც ძირითადად კიბოს აღმოსაჩენად გამოიყენება

ვიზუალური გამოკვლევა

ტესტი აღმოაჩენს როგორც პოლიპებს, ასევე კიბოს

- რექტორომანოსკოპია
- კოლონოსკოპია
- ტესტირებები ტარდება მსხვილი ნაწლავის გამოკვლევით, ანომალური არეების აღმოსაჩენად
- ტესტირებისთვის გამოიყენება განათებული მილი, რომლის შეყვანაც სწორი ნაწლავიდანაა შესაძლებელი
- თუ გამოკვლევასას აღმოჩნდა პოლიპები, შესაძლებელია მათი მოშორება კიბოში გადაზრდამდე, შესაბამისად, მოცემული ტესტები კოლორექტალური კიბოს პრევენციისთვის შეიძლება გამოვიყენოთ

კოლონოსკოპია

- გამოკვლევისას თხელი, განათებული მილი ანალურ ხვრელში შეჰყავთ და სწორი ნაწლავის გავლით ათავსებენ მსხვილ ნაწლავში, სადაც ანომალიური არეების მოძებნაა შესაძლებელი
- ქსოვილის აღება და პოლიპების მოშორება ნებისმიერი ასეთი არედასაა შესაძლებელი

კოლონოსკოპია

თუ კოლონოსკოპიური გამოკვლევისას აღმოჩნდა პოლიპები, მათი მოშორება ვიწრო ფიბროსკოპითაა შესაძლებელი

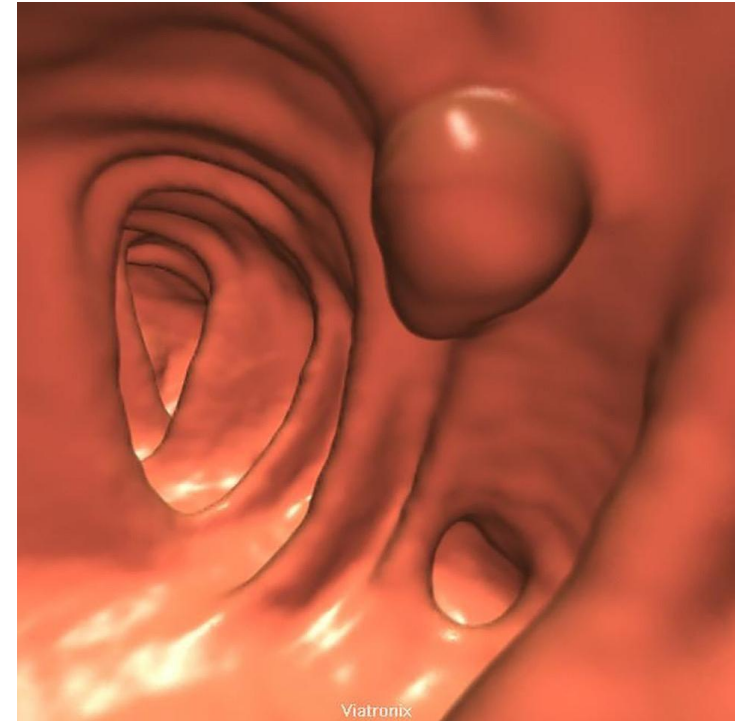

კომპიუტერულ-ტომოგრაფიული კოლონოგრაფია

- ხდება ჰაერის ჩატუმბვა მსხვილ ნაწლავში დრეკადი მილის გამოყენებით
- ამის შემდეგ კეთდება კომპიუტერულ-ტომოგრაფიული სკანირება
- სპეციალური კომპიუტერული პროგრამებით იქმნება მსხვილი და სწორი ნაწლავების შიდა ნაწილების როგორც 2-განზომილებიანი რენტგენული , ასევე 3-განზომილებიანი სურათები, ეს ყველაფერი ექიმს საშუალებას აძლევს მოძებნოს პოლიპები ან კიბო

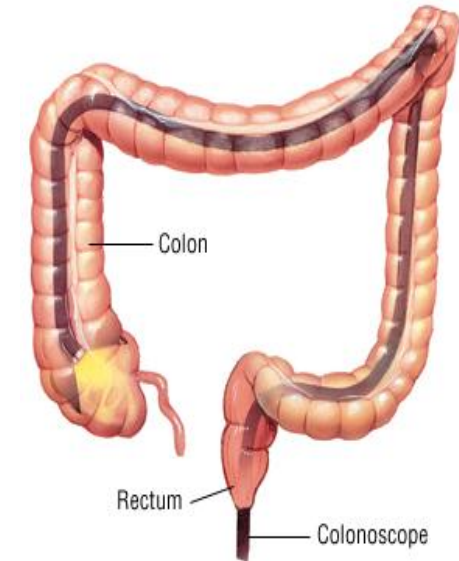

განავალზე დაფუძნებული ტესტები

ძირითადად აღმოაჩენს კიბოს

- ✓ ფეკალური იმუნოქიმიური ტესტი (FIT)
- ✓ ტესტი ფარულ სისხლდენაზე (gFOBT)
- ✓ განავლის დნმ-ის ტესტი (sDNA)
- ზემოაღნიშნული ტესტებით შესაძლებელია განავალში ფარული სისხლდენისა და სხვა ისეთი ცვლილებების აღმოჩენა, რომლებიც კიბოსთვის შეიძლება იყოს დამახასიათებელი
- მსგავსი გამოკვლევები ნაკლებად ინვაზიური და შედარებით მარტივია
- ვიზუალურ გამოკვლევებთან შედარებით მოცემული ტესტებით ნაკლებად ხდება პოლიპების აღმოჩენა
- თუ ტესტის პასუხით გამოვლინდა ფარული სისხლდენა, საჭიროა დამატებით კოლონოსკოპიის ჩატარება

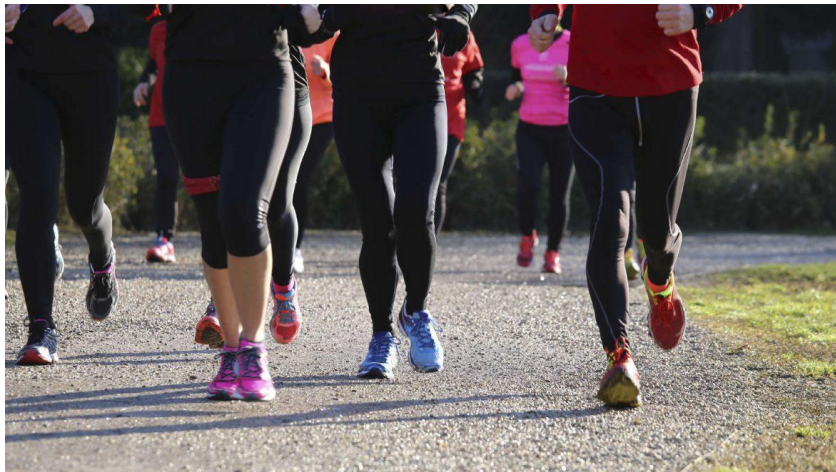
მსხვილი ნაწლავის კიბოს პრევენცია

მსხვილი ნაწლავის კიბოს პრევენცია

- ჯანსაღი წონის შენარჩუნება
- აქტიური ცხოვრების წესი
- ✓ კვირაში მინიმუმ 150 წუთიანი ზომიერი ან 75 წუთიანი ენერგიული ფიზიკური აქტივობა
- მჯდომარე ცხოვრების წესის შეზღუდვა

მსხვილი ნაწლავის კიბოს პრევენცია

- სწორი კვება
  - ✓ აარჩიეთ ისეთი საკვები და სასმელი, რომელიც დაგეხმარებათ მიაღწიოთ და შეინარჩუნოთ ჯანსაღი წონა
  - ✓ მიირთვით მინიმუმ 2^{1/2} ჭიქა ხილი და ბოსტნეული ყოველ დღე
  - ✓ უპირატესობა მიანიჭეთ მარცვლეულს
  - ✓ შეამცირეთ წითელი ხორცისა და გატარებული ხორცის მოხმარება
- ალკოჰოლის მოხმარების შეზღუდვა
  - ✓ საჭიროა დღეში მამაკაცებისთვის ალკოჰოლი 2 ან 2-ზე ნაკლებ ჭიქამდე შემცირდეს, ხოლო ქალებისთვის 1 ან 1-ზე ნაკლებამდე

მსხვილი ნაწლავის კიბოს პრევენცია

- სკრინინგის ტესტები საუკეთესო საშუალებაა კოლორექტალური კიბოს პრევენციისა ან მისი დროულად აღმოჩენისთვის
- კიბოს დროული აღმოჩენით იზრდება მკურნალობის წარმატებულად დასრულების შანსი
- სიმპტომები არ არის დამახასიათებელი კოლორექტალური კიბოს ადრეული ეტაპისთვის, პაციენტი არ უნდა დაელოდოს სიმპტომების დაწყებას
- მკურნალობა განსაკუთრებით ეფექტურია კოლორექტალური კიბოს დროული აღმოჩენის შემთხვევაში

